

broj 70/71
proljeće/ljeto 2025.

BESPLATNO
KVARTOVSKO
GLASILO

GLAS TREŠNJEVKE

DOM ZDRAVLJA ZAGREB-ZAPAD
RAD PATRONAŽNIH
SESTARA

KUPALIŠTA NA TREŠNJEVCI
BIJEG OD VRUĆINA

INTERVJU
DOROTEA ŠUŠAK

GRADOVI U KVARTU

*Male metropole na
tlu Trešnjevke*

Drage Trešnjevčanke i Trešnjevčani,

Pred Vama je novi broj časopisa za Vas o Vama s nizom bitnih tema. Kao i uvijek nastojimo saznati sve što je važno za naš kvart a vrijedno je vaše pažnje.

Donosimo novosti o radovima kojih je dosta: obnovom stadiona u Kranjčevićevoj Trešnjevka će dobiti moderni sportski objekt koji će značajno promijeniti cijeli kvart, a tu je i obnova Doma sportova. Jednako se puno pažnje posvećuje i uređenju i uljepšavanju kvarta i zelenih površina.

Ove godine je bilo i jako puno kulturnih događanja koji su oživjeli trešnjevačke trgove i parkove: koncerti, filmske projekcije, predstave, ekološke radionice....

Donosimo i intervju s dramaturginjom, višestruko nagrađivanom književnicom i aktivistkinjom Doroteom Šušak koja je odnedavno i ravnateljica Centra za kulturu Trešnjevka

Pišemo i o aktivnostima Doma zdravlja Zagreb – Zapad koji na nekoliko lokacija u kvartu provodi raznolike zdravstvene akcije i edukacije. Tu je i uvijek rado čitana kolumna Dubravke Miljković, predstavljamo naše poznate sugrađane, gastronomska mjesta, mjesta za odmor i rekreaciju. U povijesnom feljtonu pišemo o neobičnim i zanimljivim nazivima pojedinih kvartova na Trešnjevci....

Prolistajte, jer slijedi i niz drugih zanimljivih tema.

I dalje očekujemo vaša javljanja, prijedloge, komentare...

Veselko Leutar

Novosti iz četvrti

Idemo u CeKaTe

Trešnjevačka posla

Poznati iz susjedstva

Povijesni feljton

TREŠNJEVKA – SJEVER

Obnova stadiona u Kranjčevićevoj
str. 4–6

TREŠNJEVKA – JUG

Kvartovi kulture na Trešnjevci
str. 7–9

INTERVJU: DOROTEA ŠUŠAK

Kroz život me vodi spoznaja, zahvalnost i ljubav prema onome što radim
str. 10–12

PLANET »TREŠNJEVKA«

Znanstvena fantastika u kvartu
str. 13

PROJEKT

»Bajka se priča ovako...«
str. 14

DOM ZDRAVLJA ZAGREB–ZAPAD

Rad patronažnih sestara
str. 15–16

ONI ZNAJU

Trener Vedran Milaković
str. 17–18

KUPALIŠTA NA TREŠNJEVCIMA

Bijeg od vrućina uz vodene sportove
str. 19–20

TRADICIJA NA TANJURU

S placa na Platz
str. 21

INTEGRACIJA STRANACA U HRVATSKOJ

Prijatelji raznih nacionalnosti
str. 22

KOLUMNA DUBRAVKE MILJKOVIĆ

Mitovi povezani sa starenjem
str. 23

INTERVJU: SILVIO MUMELAŠ

Volim gledati kvart kao produženi dnevni boravak
str. 24–25

GRADOVI U KVARTU

Male metropole na tlu Trešnjevke
str. 26–27

VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI

TREŠ NJEV KA- SJEV ER

Tekst: Vesna Rems Dobrin

Foto: Arhiva VGČ-a Trešnjevka – sjever

Modernizacija stadiona u Kranjčevićevoj nužan je preduvjet za rušenje i obnovu maksimirskog stadiona jer će ga Dinamo koristiti kao privremeni dom dok traju radovi u Maksimiru

Planirani je rok za izvođenje radova na stadionu u Kranjčevićevoj 18 mjeseci

Obnova stadiona u Kranjčevićevoj ide prema planu

TREŠNJEVKA DOBIVA MODERNI STADION

Obnova stadiona u Kranjčevićevoj ulici ide dalje prema planu. U ožujku je odabran izvođač radova, tvrtka Strabag, koja je ponudila najbolje uvjete. Na natječaj su stigle četiri prijave, pri čemu je Strabagova bila najjeftinija, u vrijednosti od oko 37,87 milijuna eura. Slijedi Kamgrad (39,64 milijuna eura), Texo Molior (42,17 milijuna eura) te zajednica ponuditelja ING-GRAD i Tehnika (41,67 milijuna eura). Svi su iznosi bez PDV-a.

Novi stadion u Kranjčevićevoj ulici bit će kapaciteta 11.163 mjesta i zadovoljavati uvjete 4. kategorije UEFA-e (Liga prvaka, Europska liga, Konferencijska liga). Događonačelnik Luka Korlaet najavio je da će na istočnoj strani stadiona biti parkiralište, dok će se sve glavne aktivnosti smjestiti pod zapadnu tribinu. Ispod sjeverne i južne tribine smjestit će se ugostiteljski sadržaji i blagajna za prodaju ulaznica. Kad se ne budu održavale utakmice, parkiralište će se koristiti kao prostor za rekreaciju na kojem će građani igrati košarku, nogomet i tenis. Stadion će imati solarne panele na krovu i vertikalne vrtove, a Kranjčevićeva ulica dobit će novi trg. Stadion će biti ekološki održiv te će predstavljati rijedak primjer takvoga koncepta u svijetu.

Prema dogovoru s Hrvatskim željeznicama, posjetitelji će stadionu moći pristupiti i vlakom. HŽ će za tu svrhu postaviti novo željezničko stajalište u Vukovarskoj ulici.

Modernizacija stadiona u Kranjčevićevoj nužan je preduvjet za rušenje i obnovu maksimirskog stadiona jer će ga Dinamo koristiti kao privremeni dom dok traju radovi u Maksimiru. Rok za izvođenje radova je 18 mjeseci, naravno, ako ne bude podnesene žalbe na odluku o odabiru izvođača.

Plan za novi stadion u Kranjčevićevoj ulici

NOGOMET NARODU, NOGOMET ŽENAMA

Dok kreće obnova stadiona, u Mjesnom odboru S. S. Kranjčević u Kranjčevićevoj 4a održana je 28. travnja manifestacija »Nogomet narodu, nogomet ženama«. Riječ je o zahtjevu za više ravnopravnosti i sporta dostupnog svima sa zida stadiona, na kojem se nalazi mural bivše navijačke skupine White Angels. Na muralu su dodane slike nogometašica i navijačica, a oslikala ih je ilustratorica Ena Jurov. Taj je mural jedino mjesto u javnom prostoru Zagreba na kojem se mogu vidjeti najveće svjetske nogometašice kao što su Maca Maradona (Jugoslavija), Asisat Oshoala (Nigerija), Sara Björk Gunnarsdóttir (Island), koja je klub Lyon natjerala da joj isplati plaće za koje je zakinuta dok je bila trudna, američka nogometašica i sportska pionirka LGBTIQ aktivizma Megan Rapinoe te Nadia Nadim, izbjeglica iz Afganistana, koja živi u Danskoj i jedna je od najboljih europskih nogometašica i kirurginja.

Na događanju je prikazan film »Zaleđe« poznatoga iranskoga redatelja Jafara Panahija, zabavna i ironična priča o mladoj Iranki, zaljubljenici u nogomet koja želi gledati utakmicu na gradskom stadionu, ali joj, kao ženi, to nije dopušteno te se ona pruruši u muškarca. Na ulazu je otkriju i odvedu iza stadiona, gdje već sjedi zatočeno nekoliko žena koje su na isti način pokušale uživati u tekmi. Film je osvojio nekoliko nagrada na međunarodnim filmskim festivalima, među ostalima i Srebrnog medvjeda za režiju, no u Iranu je zabranjeno njegovo prikazivanje.

RADNO JE I NA TRGU KREŠIMIRA ČOSIĆA

Na trenutno najskupljem i najvećem trešnjevskom gradilištu, onom na Trgu Krešimira Čosića, gdje je obnova Doma sportova u punom jeku, nalazi se najveći kran u povijesti zagrebačkih gradilišta visok 90 metara. Ilustracije radi, tornjevi na zagrebačkoj katedrali visoki su 75 metara. Nosivost je kрана 650 tona, a gusjenice su dimenzije 2 × 10 metara.

Kran uklanja stare betonske rešetke krova i postavlja novu čeličnu krovnu konstrukciju. Podsjetimo, obnova Doma sportova jedan je od strateških projekata ove gradske uprave na koji su građani čekali desetljećima. Obnova je krenula u srpnju prošle godine s rokom izvođenja od 18 mjeseci za prvu fazu u kojoj se obnavljaju dvorane 1, 3 i 4 te cjelovito sanira i rekonstruira krov. U drugoj fazi slijedi obnova dvorane 2, dok će treća faza obuhvatiti potpunu energetska obnovu i modernizaciju interijera. Ukupna vrijednost investicije iznosi 45 milijuna eura.

U međuvremenu je uređen plato na Trgu sportova koji je bio potpuno devastiran i pun rupa, a odnedavno su, prema hotelu Zonar, postavljeni stalci za bicikle, takozvane klamerice.

Klamerice na Trgu sportova

Sajam OPG-ova na Trgu sportova

Na Trgu je 12. i 13. travnja održan drugi sajam OPG-ova pod nazivom »Uskršnji ceker na Trešnjevci«. Uoči Uskrsa moglo se tu kupiti domaćih šunkica, špekića i drugih suhomesnatih delikatesa, raznih sireva, meda, likera, ulja, ali i povrća poput rotkvice, luka, salate, sve od domaćih proizvođača. Bilo je u ponudi i šarenih pisanica te raznih ukrasnih predmeta na temu Uskrsa. Djeca su mogla uživati u napuhancima, a stariji sugrađani pridružiti se javnozdravstvenoj akciji Nastavnog zavoda za javno zdravstvo »Dr. Andrija Štampar« i Crvenog križa.

NOVI ZAGREBAČKI TRAMVAJ NA REMIZI

Nakon punih 15 godina, u veljači je na remizu uklizao prvi od 40 ugovorenih novih niskopodnih tramvaja koji je isporučen iz Končareve radionice. Model NT2400 za Grad Zagreb i ZET proizvela je tvrtka Končar. Tramvaj dužine 20,8 metara, kapaciteta 115 putnika, prilagođen je osobama s invalidnošću, opremljen je videonadzorom, USB priključcima i sustavom za brojenje putnika, a vijek eksploatacije mu je 35 godina. Novi su tramvaji u cijelosti hrvatski, zagrebački proizvod, bolje energetske učinkovitosti, a sve uz bateriju s određenom autonomijom u slučaju nestanka struje. Novost je i njegova inovativna tehnologija koja smanjuje potrošnju električne energije vraćanjem energije kočenja u mrežu.

Sljedećih 39 primjeraka isporučivat će se sukcesivno tijekom sljedeće dvije godine. Nakon toga u planu je nabava još 40 niskopodnih tramvaja

čime će se u modernizaciju tramvajskog voznog parka uložiti više od 200 milijuna eura. Time će se napokon znatno pomladiti zagrebačka tramvajska flota. Ukupna investicija svih 80 tramvaja premašuje 200 milijuna eura, a u konačnici, Zagreb će imati pouzdaniji, udobniji i moderniji javni prijevoz. Potrebno je istaknuti kako rijetko koji europski grad ima proizvodnju tramvaja na svom području kao što ima Zagreb.

KLIMATSKE PROMJENE

Za život unatoč klimatskim promjenama borba traje neprekidno. Trešnjevka – sjever drži neslavni rekord od samo tri posto zelenila na svojoj površini, stoga veseli svako novo stablo. U ciklusu sadnje od kraja prošle godine pa do početka proljeća na području gradske četvrti Trešnjevka – sjever posađeno je 150 stabala u slobodnoj sadnji, 118 stabala oko škola i vrtića, 21 stablo kroz Plan komunalnih aktivnosti četvrti Trešnjevka – sjever i 100 stabala po planu radne skupine Zrinjevac.

Vijećnici četvrti i mjesnih odbora intenzivno su se borili za obuzdavanje gradnje i betonizacije te za očuvanje ovo malo zelenih površina pa su iznijeli nekoliko prijedloga i inicijativa za izmjenu Generalnog urbanističkog plana da se umjesto gradnje određeni prostor prenamijeni u Z1, to jest javnu zelenu površinu, javni park. Nabrojiti ćemo samo neke. Riječ je o produženju Kranjčevićeve ulice u dijelu između Ulice V. Kljajića do Krapinske, 11. Zagorska ulica, južno od k. br. 12B, zelena površina između Bosiljevske i Dubovačke ulice, Jankomirska ulica, zapadno od k. br. 1–5, Zvečajska ulica sjeverno od k. br. 22–30, Novigradska ulica, južno od k. br. 1–7, Selska cesta, između k. br. 95–119, Brloška ulica (k. br. 2134, 2071, 2073, sve k. o. Trešnjevka), zelena površina u nastavku Ulice Ivana Rabara, Baštijanova ulica, područje današnje remize, Nehajska 73, južni dio. Predlagali su novi javni park, između Magazinske i Žajine ulice, Linearni park, južno od pruge HŽ-a, sjeverno od Magazinske ceste, novi javni park na Trešnjevačkom trgu, novi park u Ogrizovićevj ulici.

U želji da se Trešnjevka – sjever malo više zazele, očekujemo donošenje novoga GUP-a koji će pomoći da se smanji šteta od sve većih vrućina.

TREŠNJEVKA – JUG

Kvartovi kulture na Trešnjevci

Plan za Dječji vrtić »Prečko«

Tekst: Vesna Rems Dobrin

Foto: Arhiva VGČ-a Trešnjevka – jug

Koncertom repera Ede Maajke na Knežiji započeo proljetni ciklus »Kvartovi kulture« na Trešnjevci

7

Na Trešnjevci – jug održan je niz društvenih aktivnosti predviđenih planom.

Koncertom legendarnog repera Ede Maajke započeo je na Knežiji proljetni ciklus »Kvartovi kulture«. Ciklus se nastavio tijekom vikenda brojnim predstavama za djecu, izložbama i projekcijama filmova za sve uzraste.

Edo Maajka glazbenik je s više od dva desetljeća karijere, sedam albuma, više od 150 hitova i osvojenih svih glazbenih nagrada ovih prostora, kritičar društveno-političkih zbivanja. Ni kiša koja je počela padati nije omela publiku da uživa u ovom glazbenom događaju.

Multimedijalni umjetnik Ivan Marušić Klif predstavio je izložbu »Videomapiiranje zgrade Mjesnog odbora«. Ovaj istaknuti autor eksperimentalnog smjera bavi se izradom kinetičkih, svjetlosnih i videoinstalacija te povremeno performansom. Uslijedio je koncert Zagrebačkih solista, a pridružio im se i glazbenik i kantautor Kristijan Beluhan.

U Mjesnom odboru Horvati-Srednjaci održane su brojne predstave. Kvartovsko kino Horvati-Srednjaci u suradnji s Novim prostorom kulture ponovo je otvorilo svoja vrata u prostorijama mjesnog odbora u Horvaćanskoj 54. U

ožujku su građani mogli uživati u »Nestašnoj zubić vili« te u filmu »Za danas toliko« redatelja Marka Đorđevića koji je premijerno prikazan na Zagreb Film Festivalu. U travnju su uslijedile projekcije animiranog filma Pabla Bergera »Moj prijatelj robot« te film »Izbavitelj«, hororac Krste Papića iz 1976. godine.

U MO-u Prečko u sklopu manifestacije »Kvartovi kulture« prikazana je talijanska drama »Par-

Edo Maajka na proljetnom ciklusu »Kvartovi kulture«

thenope« redatelja Paola Sorrentina. Premijerno prikazana u Cannesu, »Parthenope« je redateljstvo ljubavno pismo rodnom Napulju. Svojevrsan ženski filmski ep, u talijanskim je kinima postao najgledaniji Sorrentinov film, prestigavši čak i njegovu Oscarom nagrađenu »Veliku ljepotu«.

U nedjelju 27. travnja na programu je bio animirani pustolovni film iz 2024. godine »Izumitelj« u režiji Pierre-Luca Granjona. Film govori o izumitelju i umjetniku Leonardu da Vinciju koji napušta Italiju kako bi se pridružio francuskom dvoru gdje slobodno eksperimentira, izmišlja strojeve, proučava ljudsko tijelo i svemir. U neprekidnoj je potrazi za odgovorom što je smisao života. Program je nastavljen uz glazbenu poslasticu i nastup Darko Rundek Dua u Parku Emila Cossetta. Riječ je o koncertnom nastupu jednog od naših najvažnijih skladatelja, pjevača, gitarista, legendarnog frontmena Haustora Darka Rundeka u formaciji s glazbenicom Anom Kovačić.

NOVI VRTIĆ U PREČKOM

U veljači je završen natječaj za arhitektonsko-urbanističko rješenje novog vrtića u Prečkom. Od 32 prijavljena rada na natječaju je izabrano rješenje autora Višeslava Franića, Ivane Bajan i Lucije Čulo. Izabrani vrtić odlikuje prizemna atrijska konstrukcija koja u svom središtu pruža vrt ugodan za boravak na otvorenom, a cijeli njegov tlocrt uklopljen je u oblik građevinske čestice kako bi se prostor što bolje iskoristio!

Novi vrtić bit će sagrađen na mjestu postojećeg dotrajalog objekta sagrađenog 1975. godine koji će biti srušen. U novom vrtiću bit će smješteno 14 odgojnih skupina – po 7 jasličkih i 7 vrtićkih.

IZ PLANA POTREBA

U Mjesnom odboru Gajevo u Koprivničkoj 47 održan je početkom travnja drugi po redu koncert »SO – DO – Boje« na Trešnjevci, a pod pokroviteljstvom Vijeća gradske četvrti Trešnjevka – jug. Na koncertu su uživali djeca i mladi koji se žele baviti glazbom i svirati neki instrument, a nastupali su solisti i komorni ansambli mladih talentiranih glazbenika. Koncert je financiran kroz Plan potreba. Udruga »So-Do« okuplja mlade zainteresirane za sviranje širokog raspona

Podzemni spremnici

instrumenata. Potekla je iz sistema El, programa socijalnog muziciranja iz Venezuele, pokrenutog prije više od 50 godina, a nedavno je proslavila deset godina rada u Hrvatskoj. Od ovog proljeća, zahvaljujući suradnji s Vijećem Trešnjevke – jug i MO-om Gajevo, jedna od baza njihova djelovanja jest širenje ljubavi prema glazbi potpuno besplatno, za svu djecu željnu druženja i zajedničkog muziciranja, koja uče ne samo o glazbi, već i o prijateljstvu, empatiji i skladnosti s drugima. Program se provodi u zemljama diljem svijeta, a u nekima su provedena istraživanja koja su pokazala kako sudjelovanje u programu ima velike koristi za osobni i društveni razvoj djece, pridonosi boljoj sposobnosti koncentracije i fokusa na zadatak, razvija osjećaj odgovornosti i donosi pozitivne promjene u ponašanju.

Koncert »SO – DO – Boje«

U ožujku su učenici sedmih razreda osnovnih škola Alojzija Stepinca, Nikole Tesle, Ivana Meštrovića i Josipa Račića uživali u predstavi »Kamenje« Kazališta »Mala scena« koju je financiralo Vijeće gradske četvrti Trešnjevka – jug iz Plana potreba. Predstava »Kamenje« govori o dvama dječacima od 13 i 15 godina koji, bacajući kamenje s nadvožnjaka na jureće automobile, prouzroče nesreću i smrt vozača. U sudskom procesu postavlja se pitanje krivnje i kazne te odgovornosti za taj događaj. Nakon predstave održan je okrugli stol na temu odgovornosti i posljedica takvih djela. U raspravi su sudjelovali glumci Rade Radolović i Leon Dubroja, edukacijska rehabilitatorica Matea Kuleš i psihologinja Jelena Boras, a okrugli je stol vodila dramaturginja Dorotea Šušak, od nedavno i ravnateljica Centra za kulturu Trešnjevka. Ovo je druga po redu takva predstava financirana iz Plana potreba, nakon predstave »Huligan« u izvedbi istog kazališta koju je pogledalo više od 350 djece.

U povodu Svjetskog dana poezije, u subotu 22. ožujka u Mjesnom odboru Gajevo, u Koprivničkoj 47, održan je Poetski tren. Brojni posjetitelji mogli su uživati u kratkim poetskim videoradovima u kojima su se stihovi hrvatskih pjesnika spajali s vizualnom i glazbenom umjetnošću. Nakon projekcije kratkih poetskih videa, sudionici su se mogli zabaviti uz tom-bolu na kojoj su oni najsretniji osvojili vrijedne nagrade - knjigu poezije.

EKOLOŠKA RADIONICA »MOJE ZELENO DVORIŠTE«

U organizaciji ACTGREEN ZAGREB za Vijeća gradskih četvrti Trešnjevke – jug i Trešnjevke – sjever održana je u travnju u MO-u Gajevo u Koprivničkoj 47 radionica pod nazivom »Moje zeleno dvorište«. Cilj radionice bio je odgovoriti na pojačano onečišćenje i zagrijavanje u urbanim sredinama sadnjom zelenila te poticanje svih stanovnika Trešnjevke na aktivno sudjelovanje u oblikovanju i održavanju zelenih površina. Kako smanjiti djelovanje klimatskih promjena? Kako zelenilo može pomoći u zaštiti kvalitete zraka? Što bismo voljeli posaditi u dvorištu? Kako bismo htjeli da dvorišta izgledaju u budućnosti? Na ova i brojna druga pitanja odgovarali su stručnjaci Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

ZA UREDAN GRAD

Prvi polupodzemni spremnici za otpad postavljeni su u Mjesnom odboru Horvati–Srednjaci. U tijeku su radovi na ugradnji njih još šest, i to na dvjema lokacijama: Kikićevoj 1 i Kikićevoj 17. Sveukupno za Trešnjevku – jug predložene su 142 lokacije za postavljanje polupodzemnih spremnika, svaka sa po tri polupodzemna spremnika.

Spremnici su namijenjeni odlaganju plastične i metalne, papirnate i kartonske ambalaže te ambalaže od stakla, a poklopac im je u boji otpada koji se u njega odlaže. Miješani komunalni otpad i biootpad odlagati će se kao i do sada u za to predviđene spremnike unutar zgrade, a sve druge vrste otpada potrebno je odložiti u reciklažnim dvorištima.

Podsjećamo, tijekom 2024. mapiran je cijeli grad i određena je 751 lokacija za ugradnju 2253 polupodzemna spremnika za papir, plastiku i staklo.

»ČISTEĆI MEDVJEDIĆI« U AKCIJI

Udruga »Čisteći medvjedići« redovito mobilizira građane na čišćenje smeća u kvartu. Kroz bezbroj aktivnosti dosad su prikupili na tone smeća i nekoliko stotina kilograma odbačenih čikova, a redovito se akcijama pridružuju i brojni volonteri iz pojedinih kvartova. U siječnju su »Čisteći medvjedići« organizirali akciju čišćenja na Jarunu. Akciji se pridružilo 25 volontera, a u samo dva sata prikupili su oko tonu i pol otpada. Projekt »Počisti u svom kvartu« financiran je iz proračuna Grada Zagreba putem javnog natječaja za financiranje programa i projekata udruga iz područja zaštite okoliša i održivog razvoja.

Udruga »Čisteći medvjedići«

DOROTEA ŠUŠAK

Kroz život me vodi spoznaja, zahvalnost i ljubav prema onome što radim

10

Centri za kulturu polivalentna su sidrišta umjetničkog i kulturnog razvoja zajednice i kao takvi imaju dužnost odgovarati na dubinske potrebe iste

Tekst: Zorana Četković

Foto: Sanjin Kaštelan, Matija Lesi

Da bi se uspješno obavio neki zadatak, potrebno je ne samo dati najbolje što možeš; trebaš i podržati najbolje u onima koje vodiš – rekla nam je Dorotea Šušak, nova ravnateljica Centra za kulturu Trešnjevka. Diplomirala je Dramaturgiju na Akademiji dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Edukantica je realitetne psihoterapije i teorije izbora. Doktorandica je na poslijediplomskom studiju Znanosti o književnosti, teatrologije i dramatologije, filmologije, muzikologije i studija kulture pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Trostruka je laureatkinja nacionalne nagrade »Marin Držić« za najbolje dramske tekstove. Dobitnica je nagrade »Radiofonton« za najbolji radiodramski tekst te je dvostruka laureatkinja nagrade za najbolji dramski tekst Hrvatskoga narodnoga kazališta u Mostaru. Dobitnica je nagrade za najbolju kratku priču Hrvatskoga narodnoga kazališta Ivana pl.

Zajca u Rijeci. Potpisuje autorstvo, dramaturgiju i/ili režiju niza kazališnih i drugih umjetničkih projekata na nezavisnoj i institucionalnoj sceni diljem Hrvatske i regije. Višegodišnja je aktivistkinja u polju prevencije nasilja, poticanja mentalnog zdravlja te rodne ravnopravnosti. Izvršna je direktorica Centra za ženske studije. Laureatkinja je nagrade »Goran« za mlade pjesnike, i to za rukopis naziva »Demiurg guši muhe, crve, pahulje i vodu«.

GT: *Vaša vizija centara za kulturu?*

— Centri za kulturu polivalentna su sidrišta umjetničkog i kulturnog razvoja zajednice i kao takvi imaju dužnost odgovarati na dubinske potrebe iste. Utoliko jest moja vizija usmjerena na sustavno mapiranje i razumijevanje potreba lokalne zajednice te osmišljavanje načina da se zadovoljavaju

navedene, istovremeno ponudi vrijedan i kvalitetan sadržaj. Kako u estetskom, tako i u etičkom smislu. Moja je vizija javno dostupna: zajednici otvorena kultura koja nas se duhovno tiče i dotiče, kultura koja nas intelektualno izaziva i poziva te kultura koja nas psihoemocionalno zrcali, ali i nudi neke nove putanje društvene i osobne promjene.

GT: *Na kojem projektu trenutačno radite?*

— Iza nas su dva velika projekta. Riječ je o manifestaciji »Jedan svijet, mnogo priča« kojim smo u suradnji s Novim prostorima kulture i Centrom mladih Ribnjak obilježili Međunarodni dan izbjeglica. Također, iza nas je organizacija projekta »Devet škola, jedan koncert« kojim smo obilježili kraj osnovne škole za sve osmaše s područja Trešnjevka – jug. Trenutačno se pripremamo za jesensko razdoblje i niz novina koji će čekati naše korisnike i korisnice i publiku kako u posljednjem tromjesečju 2025. godine, tako i u godinama koje slijede.

GT: *Koji vam stil poslovanja najviše odgovara?*

— Iako sam umjetnica, imam određeni otpor prema pojmu »kreativnost«. Često mi se čini da se u društvenoj uporabi ustalila navedena riječ (»kreativnost«) onda kad govornici žele nešto mistificirati ili naznačiti neku tendenciju izvan normativne putanje, a koja inklinira »umjetničkom« bez stvarne ambicije postajanja doista »umjetničkom«. Biti izvan normativne putanje mi je čast, ali kad promišljam o vlastitom liderstvu, prvi intuitivni pojam koji mi pada na um nije »kreativnost«, već: »participativnost«, »empatičnost«, »transformativnost« i »liderstvo u službi zajednice«. Ovo posljednje ne znači anuliranje svoje osobnosti, već upravo amplificiranje iste u korist zajedničke transformacije. Mislim da najbolje liderstvo ne ostavlja ljude iza sebe. Možda ih ne treba ni gurati, ali svakako ih ne smije gledati u retrovizoru. Svoj sam tim prije svega zamolila da ispred mene ne izgovara rečenicu: »Svatko je zamjenjiv.« Rad možda i mogu obavljati razni ljudi, ali niti jedan čovjek nije zamjenjiv. Dobar ili loš, svakako je nezamjenjiv i autentičan u svojoj dobroj ili lošoj energiji te otisku koji stvara i ostavlja. Moje je duboko uvjerenje da ništa dobro ne može proizaći iz zajednice u kojoj ljudi misle da su bezvrijedni, nevidljivi, neuvaženi. To ne znači da pravila, cilj ili ishod nisu važni, već to da dobrog rezultata nema s nesretnim ljudima. Ili možda ima, ali na kratke staze i s puno gorkog

okusa u grlu i plućima. Tek kad se uspostavi kvalitetno zajedništvo, moguće je definirati kolektivne ciljeve i na njima predano raditi.

GT: *Najvažnija stavka koju ste naučili u radu s ljudima?*

— Učim svakodnevno, i to kako u radu s ljudima, tako i kroz ciljani rad na sebi. Mislim da je jedna od najvećih grešaka raditi stvari automatizirano bez propitkivanja i bez sustavnih rekalkibriranja. Naravno, svakodnevica u određenoj mjeri uslijed brzine življenja i rada mora biti automatizirana, no nikad ne bi smjela prijeći u anesteziranost. Ti pomaci koje postignemo mogu ponekad biti minimalni, ali dugoročno rade golemu razliku. Baš kao što i stajanje na mjestu ili bezglava iteracija rade zavidnu, dugoročnu štetu. Najsklonija sam participativnom i transformativnom stilu vođenja u kojem postoji dijalog, potreba da se uvaži djelatnika, potreba da se pohvali kvalitetan rad, ali i konfrontira greška. Davanje povratne informacije oduvijek smatram važnim, no uslijed rada na sebi, netko sjajan me je naučio da je jednako važna za razvoj informacija usmjerena na buduća očekivanja. Dakle, osim da evaluiramo te kroz navedeno hvalimo ili korigiramo, važno je poticati rast i autonomiju kroz razvojnu usmjerenost na budućnost i nove mogućnosti u radu. Ovo što opisujem nije uvijek ono što meni ili bilo komu drugom »najviše odgovara«, jer sve ovo ponekad traži i dosta truda. Zato se mnogi i predaju autokratskim i autoritarnim stilovima upravljanja. No, ja smatram da je ovo prethodno vrijedno i truda i vremena. Kontrola je najbolja kad se pusti, a korak preuzmu pravila, dijalog i empatija.

GT: *Vaša definicija uspjeha?*

— Napraviti nešto od čega se unutra, negdje duboko, ali polagano smiješ od uha do uha i potom dođeš k moru, pogledaš ga i kažeš mu: »Isto si, kao i prije. I kad uspijem, tu si. I kad ne uspijem, ti opet tu si.« U ponešto konkretnijoj verziji to bi bilo: raditi što više stvari iz ljubavi, a pritom čim bolje živjeti.

GT: *Što bi vaši bližnji rekli o vama?*

— Da sam ustrajna, pametna, tvrdoglava, odgovorna, izdržljiva i usmjerena oko ciljeva koji su mi važni.

GT: *Opišite sebe u nekoliko riječi.*

— Ja bih pak rekla da sam, u prvome redu, emotivna i luda oko ljudi i stvari koje su mi važne. I tek potom sve ovo drugo.

GT: *Da imate moć superjunaka i možete promijeniti jednu stvar na svijetu, koja bi to bila?*

— Uklonila bih patnju i nepravdu. Ne bih uklonila frsutraciju ni teškoće jer su one jedini put rasta, ali patnju i esencijalnu nepravdu svakako bih.

GT: *Koja je, po vašem mišljenju, najpoželjnija ljudska osobina?*

— Toplina. Sve do relativno nedavno, sigurno ne bih odgovorila ovako, ali sada smatram da ondje gdje ima topline i nježnosti, nađe se način za doći do svega ostalog. Ondje gdje pak izostaje toplina i emocionalna slojevitost, sve drugo vene, makar i uz prisutnost intelektualnog oštroumlja ili dobro njegovane ambicije. Ego bez topline zločin je svijeta.

GT: *A što bi bilo najveće čovjekovo bogatstvo?*

— Emocionalni intenzitet i afektivna razmjena s drugim ljudskim bićem. Sustavnost toga dvoje i ne oskudijevanje u navedenom, to je najveće čovjekovo bogatstvo. Zbog toga smo stanovnici ovog planeta – ako se mene pita. Sjajan je dodatak i ako to prati egzistencijalna sigurnost, čisto da se ne lažemo.

GT: *Kako provodite slobodno vrijeme?*

— Pišući. Motreći. Čitajući. Pišući, pišući, pišući.

GT: *Uz kakvu se glazbu opušate?*

— Glazba je za mene puno više od opuštanja pa mi je teško uopće misliti o njoj kao o sredstvu opuštanja, iako je svakako i to. Ne

prođe mi ni jedan dan bez slušanja i pjevanja, tako da je to vrlo važno i ovisi o atmosferi i potrebi. Od duboke tuge do esktaze. Sve je prisutno što je opravdano u tome času.

GT: *Umjetnički uzor?*

— Umjetnički i životni uzor su mi neki dobri ljudi, neovisno o njihovim profesijama, koji me okružuju ili su me okruživali tijekom života. Također, teško je odlučiti se za najdražeg pjesnika, no kad bi izbor bio nužan, vjerojatno bi to bio Danijel Dragojević.

GT: *Poezija ili dramaturški tekst?*

— Tim redom. Poezija pa dramaturški tekst. Odabrati jedno ili drugo bio bi izbor između starijeg i mlađeg djeteta, a to ne ide. No, daleko prije književnih rodova, svakako stoji jezik. Moja usmjerenost na hrvatski jezik te stvaranje sebe i svoje književnosti u njemu, ono je što me primarno zaokuplja i motivira.

GT: *Hrvatski ili strani film?*

— Serije, serije, serije. Radiodrama. Knjiga. Serije.

GT: *Koji vas moto vodi kroz život?*

— Spoznaja i zahvalnost.

GT: *Poruka na kraju?*

— Pozivam sve stanovnike i stanovnice Trešnjevke, ali i Zagreba te šire, da prate rad i djelovanje Centra za kulturu Trešnjevka te pronadu nešto za sebe ili svoje kline, a čime će upotpuniti ili produbiti svoju svakodnevicu i način promišljanja zajednice i društva.

PLANET TREŠNJEVKA

ZNANSTVENOFANTASTIČNI FILMOVI U KVARTU

Trešnjevačko-planetarni program zamišljen je kroz dva glavna segmenta: radionicu kratkometražnog filma i deset dugometražnih projekcija u CeKaTeu te u prostorima mjesnih odbora Gajevo i Horvati-Srednjaci

Tekst: Dinko Štimac

Vizual: Ana Vujasić

I za naziva »Planet Treš-njevka« stoji ideja da se na Trešnjevku kroz zimski čemerni, mračni i hladni dio godine donesu šarene filmske boje povijesti znanstvene fantastike. Trešnjevačko-planetarni program zamišljen je kroz dva glavna segmenta: radionicu kratkometražnog filma i deset dugometražnih projekcija u CeKaTeu te u prostorima mjesnih odbora Gajevo i Horvati-Srednjaci.

Polaznici su 5. ožujka s dramaturginjom Lucijom Klarić i filmologom Tinom Bačunom krenuli u rad na savladavanju teorijskog gradiva. Pokrivene su teme poput pisanja scenarija, oblikovanja ideje filma, mogućnosti produkcije znanstvenofantastičnog filma bez velikog budžeta, ali i tehničke osnove režije, snimanja i montaže. Nakon teorijske pripreme, uslijedilo je snimanje u prostoru Cat Caffea te u Centru za kulturu Trešnjevka.

Usporedno s radionicama, 2. ožujka krenule su i projekcije kojima je obuhvaćeno deset dugometražnih klasika znanstvenofantastičnog žanra:

Aelita (1924., J. Protazanov), *Posljednji čovjek na Zemlji* (1964., S. Salkow i U. B. Ragona), *THX 1138* (1971., G.

Lucas), *Oni!* (1954., G. Douglas), *Posljednji čovjek* (1971., B. Sagal), *Duh u oklopu* (1995., M. Oshii), *Zabranjeni planet* (1956., F. M. Wilcox), *Tudinac* (engl. *Alien*, 1979., R. Scott), a na prikazivanju hrvatskoga klasika *Izbavitelj* (1976., K. Papić) te *Solarisa* (1972., A. Tarkovski) pridružili su nam se filmski stručnjaci dr. sc. Juraj Kukoč i dr. sc. Tomislav Šakić.

Kao zaposlenik Hrvatske kinoteke, Kukoč je u uvodno izlaganje o *Izbavitelju* donio dašak svoje matične institucije – Hrvatskog državnog arhiva – u čijim je prostorijama sniman dio Papićeva filma te gledateljima pružio moguće interpretacijske trase za tumačenje ovog važnog djela hrvatske kinematografije. Šakić, poznat po svojem entuzijazmu koji gaji prema znanstvenofantastičnom žanru, u gotovo sat vremena izlaganja prije projekcije analitički je raščlanio ključna motivska mjesta *Solarisa*, Lemova književnog predloška, ali i poslije Soderberghove adaptacije, pružajući okupljenima sjajnu prigodu za dublje uranjanje u ovo značenjima ispresijecano djelo Andreja Tarkovskog.

Teško je pri organizaciji programa u zajednici predvidjeti baš sve potencijalne izazove,

ali kad je ponajveća nepredviđenost snažna reakcija publike – onda je to zaista pozitivno iznenađenje. Bogate diskusije koje su uslijedile nakon projekcija i riznica pravaca interpretacije koja je iz njih proizašla pokazuje da na Trešnjevci itekako ima publike za znanstvenofantastični žanr – publike koja ga voli i o njemu promišlja.

Kratkometražni film polaznika radionice trenutačno još čekamo, ali već sada znamo da će – kad bude završen – biti zabavan, znanstvenofantastičan, ali i baš trešnjevački. Do onda ćemo se strpjeti i pripremiti za svečanu premijeru!

PROJEKT »BAJKA SE PRIČA OVAKO, A MOŽE I DRUKČIJE«

Očuvanje hrvatske književne tradicije

Tekst i foto: Višnja Gašparin

14

U suradnji s prof. dr. sc. Vladimirom Velički s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu i Dijanom Zorić, profesionalnom pripovjedačicom i osnivačicom Storytelling akademije u Zagrebu, Centar za kulturu Trešnjevka pokrenuo je strategiju upoznavanja djece s pripovjednim tehnikama i kulturnom baštinom. Kroz projekt »Bajka se priča ovako, a može i drukčije« djeca su se upoznala s bogatom hrvatskom narodnom baštinom te razvila ljubav prema domaćoj književnoj tradiciji. Također, ovim je projektom potaknuto njihovo kreativno izražavanje i unaprjeđivanje komunikacijskih vještina.

Projekt je trajao puna tri mjeseca, a tijekom gostovanja u trešnjevčkim školama i vrtićima potalo se dječje pripovijedanje i razvijanje vještina pričanja priče korištenjem hrvatske bajke kao temelja. Osim toga, bilo je važno oživjeti likove iz hrvatskih bajki te upoznati djecu s njima. Poticanje aktivnog slušanja i samostalnoga govornog izražavanja pružili su djeci dublje razumijevanje bajki

i razvili interes za hrvatsku kulturnu baštinu.

Prof. dr. sc. Vladimira Velički održala je dva uvodna predavanja pod nazivom »Pričanje priča – stvaranje priča: O važnosti pripovijedanja, hrvatskoj usmenoj tradiciji i suvremenim pripovjedačima«. Predavanja su obuhvatila proučavanje usmene tradicije nekad i danas. Također, i literaturu u kojoj ih možemo pronaći, razmatranje kako pričanje tradicionalnih priča može pomoći u suvremenom životu i ključne elemente uspješne pripreme za pripovijedanje. Poseban je naglasak stavljen na značenje bajki, njihovo podrijetlo i istinitost, kao i na važnost njihovih poruka i mogućnost primjene bajki u odgojno-obrazovnom procesu.

Tijekom osam radionica pripovijedanja priča koje je vodila Dijana Zorić djeca su čula i naučila bajke »Babina Bilka«, »Žabica Djevojka«, »Korenkovač« i »Proždrlica«.

Projekt »Bajka se priča ovako, a može i drukčije« uspješno je realiziran s ciljem približavanja bajki djeci na kreativan, interak-

Pričajući pažljivo odabrane bajke djeca su razvijala maštu, emocionalnu inteligenciju te razumijevanje važnih životnih vrijednosti poput ljubavi, poštenja, hrabrosti, rada i odgovornosti

tivan i poučan način. Pričajući pažljivo odabrane bajke djeca su mogla razvijati maštu, emocionalnu inteligenciju te razumijevanje važnih životnih vrijednosti poput ljubavi, poštenja, hrabrosti, rada i odgovornosti. U metodičkom dijelu obrade bajki djeca su uz pomoć pripovjedačice Dijane Zorić samostalno učila interpretaciju bajke, sudjelovala u prigodnim metodičkim igrama i brojalicama te likovno oblikovala kompletnu radnju bajke.

Susreti su bili ispunjeni smijehom, učenjem i otkrivanjem svijeta bajki te poticanjem dubljeg razumijevanja i povezivanja s porukama koje one nose. Također, prvi su put zakoračili u svijet hrvatske narodne književnosti na način koji im je blizak, zanimljiv i inspirativan.

Ovim projektom otvorena su vrata novom pristupu bajkama u kojem bajke nisu samo priče za slušanje, nego i nadahnuće za stvaranje, učenje i osobni rast. U projektu su sudjelovale oš Augusta Šenoe, oš Pongračevo, oš Bartola Kašića i dv Matije Gupca.

DOM ZDRAVLJA ZAGREB-ZAPAD

Rad patronažnih sestara spoj je zdravstvene edukacije, prevencije i socijalne podrške

Većinu vremena patronažne službe provode na terenu, obilaze ljude, često stare i one na samrti. Mnoge korisnike prate godinama, gledaju ih kako rastu, stare, bore se i napreduju

Tekst: Veselko Leutar

Foto: arhiva Doma zdravlja Zagreb-zapad

Svakog drugog četvrtka u mjesecu u Mjesnom odboru »Nikola Tesla« u Ozaljskoj 16 sastaje se grupa kroničnih bolesnika. Dolaze iz okolnih ulica, ali i onih udaljenijih. Svenjih dočekuju vrijedne patronažne medicinske sestre iz Doma zdravlja iz Nehajске

Željka Bilić i Anita Gavranović koje u suradnji s Baricom Borčić organiziraju rad ove grupe.

»Tijekom susreta s korisnicima mjerimo krvni tlak i šećer u krvi, razgovaramo o temama vezanim uz kronične bolesti, zdrav način života, govorimo im o važnosti redovitog uzima-

nja terapije. Povremeno nam se pridruži radni terapeut koji s korisnicima radi na očuvanju samostalnosti i poboljšanju kvalitete života«, objašnjavaju Željka i Anita. Važno je istaknuti da ako netko želi doći na sastanak četvrtkom, potrebno je najaviti se kod gdje Borčić na broj 095/52 75 424.

01 Što vas je motiviralo da organizirate ovu grupu?

Željka: Naš posao obuhvaća rad na terenu s obiteljima i svakodnevno ulazimo u domove ljudi koji su u nekoj zdravstvenoj potrebi. Mi točno znamo koje su potrebe u kvartu i koga treba uputiti u ovu ili u neku drugu grupu koja okuplja ljude sa specifičnim zdravstvenim potrebama.

02 Vrlo ste aktivni i u potpori mladim roditeljima. Koje sve aktivnosti provodite?

Anita: Puno radimo s trudnicama i babinjačama. U trudnoći ih savjetujemo o prehrani, kretanju, pripremi za porod, a nakon poroda educiramo ih o dojenju, praćenju bebine težine, njezi pupka, higijeni, psihofizičkom oporavku. Posebno pazimo na psihološko stanje majki jer se rana postporodajna depresija često ne prepoznaje odmah.

Željka: Pratimo također rani razvoj djeteta, upozoravamo na znakove koji mogu ukazivati na razvojne teškoće, educiramo roditelje te ih po potrebi upućujemo u savjetovališta ili specijalistu.

03 U Centru za kulturu organizirate i grupu za potporu dojenju?

Željka: Jednom mjesečno vodimo Grupu za potporu dojenja »Trešnjin cvijet«. Grupa se sastaje prvog četvrtka u mjesecu u prostorijama Centra za kulturu Trešnjevka. Cilj joj je osnažiti majke u dojenju, pomoći im kod raznih problema tijekom dojenja, a nastojimo im pružiti cjelovitu podršku pa uključujemo i vanjske suradnike – psihologe, fizioterapeute, nutricioniste, medicinske sestre i druge. Time želimo majkama i očevima omogućiti pristup relevantnim informacijama iz različitih područja vezanih uz zdravlje, roditeljstvo i dobrobit djeteta.

Anita: Ovim putem pozivamo trudnice i majke koje su zainteresirane za sudjelovanje da se jave na broj telefona (01) 3024 236 ili na e-adresu patronaza.zvonigradska@dzz-zapad.hr kako bismo ih uključile u grupu.

04 U veljači ste organizirale mamografske preglede u Parku Stara Trešnjevka. Zašto je ovaj pregled važan?

Anita: Redovni mamografski pregledi doslovno spašavaju živote, a nažalost, postoje žene koje ne obavljaju preventivne preglede iz raznoraznih razloga. Kod raka dojke iznimno je važno rano otkrivanje jer je tada prognoza bolja i mogućnosti izlječenja veće. Odlučile smo dovesti mamograf u kvart. Obavijestile smo žene za koje smo doznale da im je pregled potreban. Odaziv je bio jako dobar, unatoč lošem vremenu. Na pregled je došlo 28 žena u dobi od 38 godina pa naviše. Mnoge od njih prvi su se put odvažile na pregled.

05 Što biste još istaknuli od aktivnosti u zajednici?

Željka: U ožujku smo u Dječjem vrtiću »Potočnica« održale radionicu na kojoj smo s našom stomatologinjom dr. Anom Vukšić i medicinskom sestrom Ivanom Makarun govorile o važnosti pranja zuba, ruku, zdravoj prehrani i redovitim kontrolama. Kroz igru, pjesmu i slikovne materijale, djeci smo približile zašto je oralno zdravlje važno od najranije dobi, a dr. Vukšić pregledala je zubiće te je nekim roditeljima uputila preporuku za daljnji stomatološki pregled ili tretman. Djeca su bila iznimno zainteresirana, a sretni su bili i roditelji.

06 Kako ste zadovoljni odazivom na zdravstvene aktivnosti?

Anita: Odaziv je uglavnom odličan. Ljudi vole kad im se nešto ponudi na dohvat ruke, bez puno kompliciranja, bez uputnica, naručivanja... Preventivne akcije i edukacije u zajednici često su korisnicima prvi kontakt s prevencijom, pogotovo onima koji rijetko ili nikako ne idu liječniku.

07 To sve radite izvan vaših redovnih radnih obaveza. Kako sve stignete? Je li tajna u ljubavi prema poslu?

Željka: Patronažna se služba temelji na bliskom kontaktu s korisnicima i djelovanju na terenu, upravo ondje gdje je pomoć najpotrebnija. Naš je rad duboko human i osoban – ulazimo u domove ljudi, slušamo njihove priče, gradimo povjerenje. Patronažne sestre mnoge korisnike prate godinama, gledamo ih kako rastu, stare, bore se i napreduju. To je golema čast. Često znamo reći da je naš posao »od kolijevke pa do groba«.

Anita: Naša je uloga spoj zdravstvene edukacije, prevencije i socijalne podrške, i to je neprocjenjivo. Većinu vremena provodimo na terenu, obilazimo ljude, često stare i one na samrti. Mnoge smo umiruće držale za ruku. Kad radite s ljudima koji su bolesni, usamljeni ili nemoćni, nije lako ne ponijeti njihove sudbine doma. Ta je emocionalna uključenost najzahtjevnija. No upravo ta ljudska dimenzija daje našem radu težinu i smisao. Naš je posao visokostručan i istodobno duboko osoban. Patronažna sestra ne nosi samo torbu s instrumentima. Ona nosi i vrijeme, suosjećanje, pažnju i stručnost.

ONI ZNAJU

TRENER S TREŠNJEVKE

VEDRAN MILAKOVIĆ

DRAGO MI JE KAD VIDIM DA SAM POZITIVNO UTJECAO NA NEČIJI ŽIVOT

Vedran Milaković vodi grupne i individualne treninge, a klijenti su mu vjerni već 15 godina

Tekst: Zorana Četković

Foto: osobna arhiva Vedrana Milakovića

17

S taru poslovicu »U zdravom tijelu, zdrav duh« potvrdio nam je i dugogodišnji trener Vedran Milaković. Studirao je na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu te završio višu školu za osobnog i grupnog trenera. Njegova profesionalna staza obojana je altruizmom i entuzijazmom, a svoj posao smatra pozivom. Prve je korake napravio pokušavajući dohvatiti loptu, a mi smo laganim koracima došetali do teretane Tonus gdje trenira i motivira posljednjih 12 godina.

»Sa sportom sam se ozbiljno sprijateljio već u sedmoj godini života. Pratio sam košarku, nogomet, borilačke sportove. U kalendaru mog djetinjstva zaočkruženi su datumi mečeva Mike Tysona. Vjerujem da su brojna sportska imena poput sjajnog

Dražena Petrovića, Michaela Jordana, Maradone, dodatno rasplamsala sportski žar u meni. Jer mora gorjeti u tebi ono što želiš zapaliti u drugima. Djetinjstvo mi je u nasljedstvo ostavilo ljubav prema kretanju«, prisjetio se trener.

Vedran pliva, trči, penje, daska na snijegu (*snowboarding*), skija, jedri na dasci (*windsurfing*), a često ga se može susresti i u šetnji s francuskim buldogom Pikom. Tijekom putovanja i godišnjih odmora redovito se okuša i u nekoj novoj sportskoj vještini. Raspored mu je popunjen, a klijenti vjerni već 15 godina. Otvorenog i kreativnoga karaktera uz dozu pedagoškog optimizma potiče ljude da otkriju hrabrost na neočekivanim mjestima.

»Ljudi su individue. Svatko ima svoje potencijale i granice

te u skladu s njima i pristupam klijentima. Najdraže mi je kad vidim da sam uspio pozitivno utjecati na nečiji život, možda ga zakačio na sport, zdravije navike i kvalitetniji stil života«, istaknuo je Milaković.

Tjelesna aktivnost smatra se jednim od preduvjeta dobrog zdravlja. Također, treniranje i općenito kretanje povećavaju i otpornost imunološkog sustava. Dobrobiti su vježbanja višestruke.

»Oslobađa tijelo napetosti i stresa, poboljšava san i koncentraciju, kao i osjećaj zadovoljstva. Vidio sam to kod svih svojih klijenata. Vjerujem da je uvijek pravi trenutak da uradite pravu stvar za sebe«, komentirao je Milaković.

Na svojoj profesionalnoj stazi susreo se s lepezom karak-

»Boardanje« po Sloveniji

»Surfanje« na Baliu

Planinarenje na Dolomitima

»Surf« bazen na Tajlandu

tera. Trenirao je ljude sa zdravstvenim teškoćama, rekreativce, sportaše, mnoga lica poznata hrvatskoj javnosti. Vođen mišlju kako je put do uspjeha i osobne promjene često trnovit, svojim primjerom inspirira polaznike na prvi korak.

»Svaki se korak u danu broji. Svakim sljedećim bliže smo rezultatima. Korak je i godišnji odmor učiniti aktivnijim plivanjem, šetnjama, hodaњem. Ako prilike dopuštaju, i otići na posao pješke ili biciklom. Svako jutro odvojiti deset minuta za aktivno istezanje«, savjetovao nam je.

U želji da i mi prohodamo što više koraka, susreli smo jednog od polaznika koji nam je potvrdio Vedranovu ustrajnost, dosljednost i viziju rasta kod svakog pojedinačno.

»Vedran je moj trener već nekoliko godina. Osim profesio-

nalnosti i znanja, kupio mi je pristup. Otvoren i dobronamjeran, uvijek spreman savjetovati, optimističan i duhovit«, ispričao nam je.

»Dvadeset godina radim grupne i individualne treninge. Grupni treninzi potvrđuju da sport spaja ljude. Prvih pet minuta rezerviram za smijeh, a vrijeme nakon treninga za druženje. Individualni treninzi znaju pozitivno iznenaditi brzinom napretka. Dobrom motivacijom postižu se promjene na svim poljima života. Često mislimo da nešto ne možemo. Onda otvorimo Pandorinu kutiju. I povjerujemo u sebe. Jer na dnu je ipak ostala nada«, prisjetio se Vedran.

Vedran nam je objasnio kako je cilj treninga osposobiti osobu da bude maksimalno radno sposobna te da se bolje nosi s izazovima svakodnevice,

kako za rekreativne polaznike, tako i za sportaše jer omogućuje poboljšanje kondicijskih sposobnosti i bolje rezultate u primarnom sportu. Također, neke od prednosti treninga su i kondicija, bolji osjećaj vlastitog tijela u prostoru, fleksibilnost, snaga i ispoljavanje stresa.

»Ako ste dovoljni hrabri da započnete, dovoljno ste hrabri i da uspijete. Ponekad je nepotrebno ići preko svojih granica, a ponekad poželjno izaći iz zone komfora. I dopustiti sebi neke nove horizonte. Sport je kao i život, kad padneš, moraš ustati«, zaključio je Vedran.

Kako kaže jedna mudra: »Planinu će pomaknuti samo onaj koji je na početku pomicao kamenčiće.« Hoćete li se odvažiti?

KUPALIŠTA NA TREŠNJEVCI

Bijeg od vrućina lakši je uz vodene sportove

Trešnjevka ima nekoliko javnih kupališta koja nude širok raspon sportskih i rekreativnih aktivnosti

Zimsko plivalište »Mladost«

Tekst: Tatjana Horvatić

Foto: arhiva Upravljanje sportskim objektima

19

Ljeto nam je pokucalo na vrata, živa u termometru se podignula, a naše misli usmjerene su na pronalaženje svih mogućih načina na koje se možemo rashladiti. Ljeto u gradu ima svoje čari, posebno kad uključuje boravak na jednom od javnih kupališta.

Iako su danas građani orijentirani prema uređenim bazenima i obalama jezera, nekada je Sava bila kraljica ljetnih vrućina. Gradsko kupalište na Savi sagrađeno je tijekom tridesetih godina prošlog stoljeća, a imalo je čak 900 kabina i 500 ormarića te tri plivačke košare na splavi. Zapadno od pizzerije »Stara Sava« okupljali su se mladi i stari, a obala je vrvjela životom. Iako danas kupanje u Savi nije preporučeno, što zbog neuređenosti obale, što zbog prirode rijeke, gradsko kupalište važan je dio povijesti.

U nastavku donosimo nekoliko lokacija u kvartu koje nude osvježanje. Sve one dostupne su građanima tijekom ljetnih mjeseci, omogućujući širok raspon sportskih i rekreativnih aktivnosti u vodi.

ZIMSKO PLIVALIŠTE »MLADOST«

Zimsko plivalište »Mladost«, smješteno na Trgu Krešimira Ćosića između Doma sportova i hotela »Zonar Zagreb«, najstarije je zatvoreno plivalište, otvoreno davne 1958. godine. Prije nekoliko godine provedena je energetska obnova, no plivalište još nije u dobrome stanju.

»Tijekom ove godine očekujemo početak radova na sveobuhvatnoj obnovi – ojačanju nosive konstrukcije, povećanju potresne otpornosti, unaprjeđenju protupožarne zaštite te prilagodbi objekta za osobe s invalidnošću i smanjene pokretljivosti«, ohrabruje nas Denis Vukoja iz Upravljanja sportskim objektima Zagreb.

Bazen je građanima dostupan tijekom ljetnih i zimskih mjeseci, a što se tiče sportova, ova lokacija nudi plivanje, umjetničko plivanje, triatlon, vaterpolo, skokove u vodu...

SPORTSKI PARK »MLADOST«

Druga lokacija koja privlači građane svih generacija Sportski je park »Mladost« koji je stavljen u pogon u povodu Univerzijade 1987. godine. Iako od otvorenja nije bilo većih ulaganja, kako navode iz Grada, u mandatu ove uprave postav-

Sportski park »Mladost«

ljeni su novi analizatori klora, uređeni novi sanitarni čvorovi za gledatelje, zamijenjena je rasvjeta LED sustavom te su radi lakšeg pristupa tuševima napravljene rampe za osobe s invalidnošću.

»U planu je i daljnje uređenje objekta poput prostora za zagrijavanje iznad unutarnjeg olimpijskog bazena, garderoba, uredskih prostorija i sanitarnih prostora, uključujući sanitarne čvorove za osobe s invaliditetom te sanitarnih čvorova atletskog stadiona te košarkaških igrališta«, objašnjava Vukoja.

Na ovoj lokaciji dostupni su vaterpolo, plivanje, umjetničko plivanje, a za građane su tijekom ljetnih mjeseci svakodnevno otvoreni unutarnji veliki i mali bazen te vanjski bazen.

Otvaranje vanjskog bazena u SP-u »Mladost« ovisi o vremenskim uvjetima, no u pravilu radi od lipnja do rujna, dok je bazen u Zimskom plivalištu »Mladost«, s obzirom na to da je riječ o unutarnjem bazenu, otvoren uglavnom cijele godine. Zatvoren bude tijekom dva do tri tjedna godišnje kad se provodi redovni godišnji servis bazena koji se ove godine neće provoditi jer su za rujna planirani radovi na kompletnoj obnovi Zimskog plivališta.

Svi su bazeni otvoreni svaki dan od 6 do 22 sata. Građanstvu su dostupni do 20 sati, dok je

preostalo vrijeme (od 20 do 22 sata) rezervirano za aktivnosti u sklopu Programa javnih potreba.

RSC JARUN

Treća lokacija na kojoj možete pronaći bijeg od gradske vreve nezaobilazni je RSC Jarun koji se prostire na 240 hektara, od čega oko 30 posto otpada na vodene površine.

»Uz obale jezera uređeno je 2500 metara šljunčanih plaža, a cijeli prostor Rekreatijsko-sportskog centra povezan je kilometrima pješačkih i biciklističkih staza. Ističemo, također, da je u ovo vrijeme prošle godine Jarun postao pješačka zona te je danas RSC mirniji i zeleniji, ali življi nego ikad. Također, na posljednjoj sjednici Gradske skupštine održanoj u ožujku ove godine donesena je odluka o izradi Urbanističkog plana uređenja RSC-a Jarun, čime nakon gotovo četiri desetljeća od inicijalnog uređenja i neplanskog razvoja sadržaja na Jarunu ova uprava tome staje na kraj te planski pristupa razvoju Jaruna kao zeleno-plave oaze rekreacije, sporta, druženja i opuštanja, ali i međunarodno reprezentativnog centra vodenih sportova, kako Zagreba, tako i cijele Hrvatske«, govori nam Denis Vukoja.

Na regatnoj stazi treniraju i natječu se veslači, kajakaši i kanuisti. Na Velikom jezeru aktivni su jedriličarski i windsurfing-klubovi, dok jezero također privlači ribolovce.

»Tijekom ljetne sezone Jarun posjeti najveći broj građana: od onih koji dolaze roštiljati i šetati do rekreativaca koji koriste sportske sadržaje našeg centra. Kao kupalište, od ove tri lokacije, najpopularniji je bazen na 'Mladosti' iako je i Jarun izrazito dobro posjećen, posebice tijekom vikenda. Ističemo da je i ove godine Jarun utvrđen kao lokacija za kupanje, a sezona kupanja traje od 1. lipnja do 15. rujna«, ističe Denis Vukoja.

Testiranje kakvoće vode na Jarunu provodi se svaka dva tjedna tijekom kupališne sezone. Kakvoća vode jezera Jarun prati se na pet plaža i 16 točaka uzorkovanja, a sva mjerenja provedena prošle godine, na svim mjernim mjestima, pokazala su da je voda pogodna za kupanje i ostale ljetne radosti.

TRADICIJA NA
TANJURU

S placa na Platz

Kreativnost i tradicija
čine ukusnu simbiozu

Tekst: Zorana Četković
Foto: arhiva restorana Platz

Ulovu na dobar zalogaj posjetili smo restoran Platz. Smješten uz bok Trešnjevačkog placa, Platz je čuvar domaćih tradicijskih okusa, a vlasnik Arben Uroda sa svojim timom i dalje uspješno pokazuje dugogodišnje ugostiteljsko iskustvo.

»Svakodnevno poslužujemo osam vrsta jela, a petak je rezerviran za ribu. Gotovo sve namirnice hrvatskog su porijekla. Meso nam stiže iz Slavonije, riba sa Cresa, piletina iz Međimurja, a za povrće je zaslužan OPG Križevci«, otkrio nam je Uroda.

Tim od četiriju kuhara predvođen glavnim šefom Lukom Lisicom već petu godinu servira kreativnost i tradiciju na tanjuru. Prvi dio ekipe stiže u sedam, a drugi u devet sati ujutro pa kreće kulinarska čarolija.

»Dobrog šefa čini njegov tim i vlasnik koji ga podržava u kreativnosti, maštovitosti i talentu. Šef je kuhinje kao dirigent, potreban mu je uigran ansambl«, istaknuo je Luka Lisica koji je kao osmogodišnjak ispekao svoj prvi kruh.

U mjesečnoj ponudi restorana čak je 150 vrsta jela: od juha, variva, umaka, mesa, ribe do baklave, rožate, savijača i ostalih slatkih rapsodija za nepce. I sve to po domaćoj recepturi.

Zanimalo nas je i što Trešnjevčani najviše naručuju.

»Zaista ide sve. Kada bih morao izdvojiti, rekao bih da se često naručuje meso, s naglaskom na svinjetini i teletini. Također, juhe su nezaobilazan dio dnevnih narudžbi«, osvrnuo se Uroda čiji se ukus poklopio s ukusom Trešnjevčana.

Platz je nezaobilazno mjesto u srcu Trešnjevke gdje ugodan ambijent, konkretne porcije, adekvatan omjer cijene i kvalitete te simpatično osoblje čuvaju hrvatsku kulinarsku tradiciju na tanjuru.

EKIPA NAM JE DALA I RECEPT ZA DOMAĆI PESTO S BOSILJKOM

Vezica bosiljka (10 dag),
60 dag indijskih oraščića,
2 žlice parmezana, 2
režnja češnjaka, masli-
novno ulje i prstohvat soli.
Sjediniti i usitniti, ali ne
previše jer treba ostati
zrnata tekstura. *Voila!*

Dobili smo aromatični
zeleni umak koji se izvr-
sno slaže s bilo kojom
tjesteninom.

LIJEP JE OSJEĆAJ IMATI PRIJATELJE RAZNIH NACIONALNOSTI

Reniel de Rama s Filipina ističe koliko je zahvalan svima koji su njegov boravak u kvartu i zemlji učinili pozitivnim životnim iskustvom

Tekst: Tatjana Horvatić

Foto: privatna arhiva

o radu u inozemstvu i boljim životnim prilikama. Odlučio sam poslati životopis jednoj od najboljih agencija za zapošljavanje u zemlji, a već idući dan imao sam ponudu za posao iz Hrvatske. U roku od pet dana bio sam zaposlen«, prisjeća se svojih početaka Reniel kojeg hrvatske kolege iz milja zovu Lino.

Na posao svakog dana pješači dvadesetak minuta gledajući na to kao na prigodu za razgibavanje, ali i kao na bijeg od gradske vreve.

»Lijep je osjećaj imati prijatelje raznih nacionalnosti, od Indijaca preko Nepalaca do Hrvata. Najveću zahvalnost dugujem svojoj 'hrvatskoj mami' Antoiniji«, dodaje Reniel koji svoje slobodno vrijeme koristi uglavnom za razgovor s obitelji na drugoj strani svijeta i šetnju Maksimirom, njegovim omiljenim parkom

u kojem se redovito opušta.

Reniel tečno priča engleski jezik, a trudi se naučiti i hrvatski kako bi se što bolje uklopio u radnu sredinu. Prema neslužbenim podatcima, trenutačno u Hrvatskoj boravi oko 12.000 Filipinaca, a ta brojka znatno raste približavanjem ljetne sezone rada. U Hrvatskoj prepoznati kao vrijedna radna snaga, zbog svog mentaliteta i radnih navika lako se uklapaju u društvo. Većina ih radi u turizmu i ugostiteljstvu gdje su nadojmjestili znatan broj Hrvata koji su također trbuhom za kruhom napustili domovinu.

»Planiram ostati u Hrvatskoj i raditi u inozemstvu sve dok ne ispunim svoj cilj, a to je financijska stabilnost za cijelu obitelj«, govori nam ovaj velikodušni Filipinac iz grada Lucene, koristeći još jednom prigodu da zahvali svima koji su njegov boravak u našem kvartu i zemlji učinili pozitivnim životnim iskustvom.

Integracija stranaca u hrvatsko društvo dinamičan je proces s kojim se zadnjih godina redovito suočavamo. Potraga za sugovornikom na ovu temu bila je relativno lagana jer već neko vrijeme svakodnevno susrećem Reniela de Rama, simpatičnog Filipinca koji radi u kantini koju dijele zaposlenici RTL televizije i Ericssona, dviju velikih tvrtki iz našega kvarta. Razgovor s njime podsjetio me na to koliko je važno zadržati pozitivan stav u životu i biti zahvalan na svakom danu koji je pred nama.

Reniel je u Hrvatsku stigao prije nešto manje od dvije godine, a u Zvona Cateringu počeo je raditi protekle jeseni. Ovo mu nije prvi posao u velikoj kuhinji. Iza njega je više od 10 godina iskustva u sličnim poslovima, a trenutačno radi na poziciji pomoćnoga kuhara.

»Vjerujem da je Hrvatska izabrala mene, a ne ja nju. Još na Filipinama sam počeo razmišljati

MITOVI POVEZANI SA STARENJEM

Bolje biti star nego alternativan

Suvremena istraživanja pokazuju da je razina sreće i zadovoljstva u svim dobnim skupinama podjednaka, ali se s godinama mijenja intenzitet emocija

Piše: Dubravka Miljković

Primijetila sam da sam počela starjeti upravo onda kad su me ljudi počeli uvjeravati da uopće ne starim.

— M. Dietrich

»**B**olje biti pijan nego star«, pjevali su dečki iz Plavog orkestra prije 40 godina. Budući da su još uvijek živi, vjerojatno su se opametili, a možda su i pjesmu malo korigirali. Znate i sami: kako postajemo stariji, tako nam i starost počinje sve kasnije. Kad smo obilježavali 20 godina mature, silno smo se čudili da su nam profesori još živi; čak štoviše, još i rade. A prastari su bili i onda kad su nama predavali.

U vremenu kada je mladost postala mitom, manja je biti star. Starenje se povezuje sa senilnošću i nesposobnošću. Mnogi se mlađi ljudi ponašaju prema starijima pokroviteljski i s omalovažavanjem. Istina je, u starosti nam tijelo slabi, pamćenje nam slabi, nemamo više toliko energije, a prijatelji i članovi obitelji nam umiru. Fakat nije privlačna perspektiva pa nije ni čudo što mnogi misle da su stariji ljudi manje sretni od mlađih i da je mladost jedan od preduvjeta sreće. No, suvremena istraživanja pokazuju da to – nije tako. I da nemamo razloga bojati se starosti. Npr., razina sreće i zadovoljstva u svim je dobnim skupinama podjednaka. Ono što se s godinama značajno mijenja jest intenzitet emocija: stariji su, općenito, više *cool*. Nema više

toliko euforičnog veselja, ali ni onog uronjavanja u očaj kojem su izloženi mlađi i jako mladi. I neiskusni. Emocije starijih ljudi bogatije su nego kod mlađih: punije su i suptilnije. Ne opada ni sposobnost za romantičnu ljubav, uključujući i seks.

Iako je životni vijek sve duži (valjda zato što djeca sve kasnije odlaze od kuće pa ljudi ne mogu tek tako propustiti godine (s)mira(ja), još nema naznaka da bi se proces starenja mogao zaustaviti. Također, treba imati na umu i da se tri aspekta starenja: kalendarski, biološki i psihološki, iako su usko povezani, mogu i prilično razlikovati. Premda postoje mnoga opća obilježja procesa starenja, individualne su razlike veoma velike. One još mogu biti i pojačane takozvanom starosnom samopercepcijom. To je procjenjivanje sebe s obzirom na godine. Ovisno o svojoj životnoj filozofiji, izgledu, (ne)uspješnosti u životu i odnosu okoline prema njima, ljudi se vide mlađima, starijima ili starima upravo toliko koliko jesu. Pa se tako i ponašaju. Psihološki, sa stanovišta mentalnog zdravlja, najprimjerijenije je ponašanje koje je u skladu s podacima u osobnoj iskaznici. Oni koji se vide (pre)mlađima, skloni su precijeniti svoje mogućnosti pa se razočaraju. A mogu djelovati i smiješno. (Dobro, može se samoga sebe tretirati do minus 10-ak% godina, to povoljno djeluje na motivaciju.) Oni pak koji se

vide prestarima, podcjenjuju se (*Starog konja ne možeš naučiti novim trikovima*), pa ne postižu ni ono što bi doista mogli. Kad ih podcjenjuju drugi, to se zove starizam (*ageizam*). U svijetu već postoje udruge za zaštitu starijih osoba od diskriminacije. Jedna takva američka zove se *Sive pantere* (puno prikladnije nego, primjerice, *hokejaši*), a zalaže se, npr., za ukidanje gornje granice dobi kao kriterija pri zapošljavanju i pri umirovljenju, te za zabranu davanja komplimenata poput *sjajno izgledate za svoje godine*. (Valjda bi neizrečeni nastavak trebao biti: *čudo što ste u ovim godinama još uvijek živi*.)

Narazvoj se, općenito, može gledati kao na proces u kojem se, u svakoj životnoj dobi nešto dobiva, a nešto gubi. Npr., u mladosti se dobiva kosa, pamet, kondicija itd., a u starosti se to isto gubi. Doduše, i u starosti se može puno toga dobiti (poput artritisa, reume i išijasa), ali i u visokoj se starosti može još puno toga naučiti. U starosti se, istina, informacije sporije primaju i obrađuju, osobito kad ih je puno ali, svjesni toga, stariji će ih kad zatreba – zapisati. Dokazano je, također, da neki aspekti inteligencije (tzv. kristalizirana inteligencija, koju dijelom čine iskustvo i životna mudrost) s godinama - raste. (Dobro, ima i onih koji s godinama postaju samo stariji.)

Da zaključimo: sve skupa, ostarjeti i nije tako loše. Osobito kad se u obzir uzme alternativa.

SILVIO MUMELAŠ:

Volim gledati kvart kao produženi dnevni boravak

Glumac kojeg gledamo u filmskoj uspješnici

»Čovjek koji nije mogao šutjeti« naš je susjed

Tekst: Tatjana Horvatić

Foto: Mario Županović, arhiva Kazališta »Trešnjak«

24

Biti glumac, poziv je koji se živi punim bićem, a Silvio Mumelaš to dobro zna. Upoznala nas je zajednička prijateljica i od tada nam se putevi redovito isprepleću, što zbog privatnih afiniteta, što zbog poslovnih obaveza. Iako Silvio u dosadašnjoj karijeri ima niz zapaženih uloga, nedavno smo svjedočili iznimnom uspjehu filma »Čovjek koji nije mogao šutjeti« redatelja i scenarista Nebojše Slijepčevića. U njemu Mumelaš utjelovljuje lik Milana, jednog od glavnih protagonista kratkometražnog filma koji je na domaćoj i inozemnoj sceni pomeo svu konkurenciju, a čija je radnja temeljena na istinitom događaju otmice i zločina u Štrpcima 1993. godine. Prije no što se detaljnije uhvatim Silvijeve karijere, prošetali smo Trešnjevkom čiji je i sâm stanovnik.

»Doselio sam se prije otprilike godinu dana, i to u stan. Tražio sam ga i u drugim kvartovima, ali ispalo je da ovaj trešnjevački nudi sve što sam htio. Jako me veseli i to da od kuće do posla imam 15 minuta pješice. Mislim da je to tajna moje zdrave štitnjače«, objašnjava ovaj rođeni Zadranin koji je morsko plavetnilo zagrebačkom vrevom zamijenio 2011. godine, krenuvši na studij glume na Akademiji dramske umjetnosti.

Dosad je sudjelovao u projektima zadarskoga i zagrebačkoga HNK, bio voditelj HRT-ove emisije »Juhuhu«, a član ansambla Gradskoga kazališta »Trešnja« postaje 2018. godine.

»Kad sam završavao Akademiju, 'Trešnja' je i tada kotirala kao kazalište s izvrsnim glumcima, odličnim predstavama i sjajnim tulumima nakon premijere. Želio sam sudjelovati u svemu tome. Predstave za djecu traže veliki raspon vještina, i ako ih želiš učiti ili razvijati, na pravom si mjestu. Također su odličan kontekst za očistiti se od kreativnih inhibicija i biti maštovit na neočekivane načine«, dodaje Silvio koji nakon godine dana boravka u kvartu već ima omiljena mjesta kojima se redovito vraća.

»Uglavnom se krećem u krugu plac–Dom sportova–Nehajska. Volim otići na plac u spizu, a ako se to slučajno dogodi kad imam slobodan dan, popijem i kavu u Trakošćanskoj ili Krapinskoj«, odaje Mumelaš ne skrivajući činjenicu kako se na Trešnjevci od prvog dana osjeća kao doma.

»Imam u kvartu sve što mi treba: plac, trgovine, kafiće, mjesta za gablec, blizu su Slavonska i Vukovarska, ali i centar. Najbolje od svega, i prijatelji mi žive jako blizu«, nabraja ovaj talentirani glumac koji iz dana u dan sve više uživa u svim benefitima glumačkog posla.

»Volim to što mogu posjetiti mjesta na svijetu na koja vjerojatno nikad ne bih otišao, volim to što mogu otkriti dijelove sebe za koje nisam ni znao da postoje, ali i to što jednako moram koristiti i um i tijelo. Volim i činjenicu da je to zapravo grupni posao. Istina, nekad je to strašno iscrplju-

Kazalište »Trešnja«, predstava »Smogovci«

Kazalište »Trešnja«, predstava »Dražen«

juće, ali kad je dobro, onda je najbolje«, govori Silvio usput se prisjećajući filma »Čovjek koji nije mogao šutjeti« na kojem je imao priliku surađivati s vrhunskim profesionalcima iz svijeta filma.

Iz pozicije gledatelja oduvijek sam se divila glumcima koji imaju zapanjujuću moć transformacije i, u najmanju ruku, mogućnost memoriranja velike količine informacija. A evo što na temu izazova, kada je u pitanju »Čovjek koji nije mogao šutjeti«, filma koji je osvojio prvu hrvatsku Zlatnu palmu i odveo nas na Oscara, kaže Silvio: »Film je sam po sebi teška disciplina. O tome najbolje govori činjenica da su ga redatelj i producenti pripremali oko četiri godine. Osobno sam na njemu radio znatno kraće, ali Nebojša je bio jasan u tome što želi komunicirati filmom, bio je spreman slušati i gledati što mi nudimo, tako da tu kompleksnost sadržaja nisam osjetio kao teret. Osjećao sam se dobrodošlo, kreativno, i da radimo dobru stvar. Bilo jest izazovno, ali ne pamtim 'težinu' kao neki dominantni utisak. Čitao sam i gledao neke materijale o samom događaju, dosta razgovarao s Nebojšom o tome koji je to unutrašnji sadržaj koji bi trebalo istražiti, a onda smo sve to zajedno isprobavali i pronašli strukturu koju ste imali prilike vidjeti.«

Ističe nadalje: »Odabir dotičnog događaja za filmsku temu učinio je film društveno važnim. Ali ne bih rekao da se autor filma skriva iza nje. Naprotiv, mislim da je odabirom perspektive, snimati film o ljudima koji su sjedili pokraj Tome Buzova, ušao u komunikaciju sa samim sobom, a onda sebi i ostalima otvorio pitanja o šutnji, nedjelovanju i pasivnom sudjelovanju u nasilju. Na to su se nadovezali znanje i talent ostalih sudionika

u stvaranju filma«, otkriva nam Silvio svoju viziju uspjeha filma »Čovjek koji nije mogao šutjeti« ne skrivajući velike planove u karijeri.

»Trudim se, koliko vrijeme i zalihe energije to dopuste, raditi i izvan 'Trešnje'. Mislim da je za razvoj vještine korisno ponekad promijeniti okolinu i repertoar. Nastupao sam u radiodramskom programu HR-a, pojavljivao se u manjim ulogama u domaćim serijama i radio predstave u drugim kazalištima. Trenutačno su na repertoaru 'Hiromi' u &TD-u, 'Biografije ptica' u HC ITI-ju i 'Dostaviti n/r g.J.' u CDU-u«, govori Mumelaš čiji raspored vrvi obavezama. Međutim, prostora za slobodno vrijeme mora biti. Mnogi kažu da je u tome dobar dio tajne sretnog života koji bi, ako pitamo Silvija, biti ispunjeniji kad bismo u kvartu imali više zajedničkih prostora.

»Ponekad na kvart gledam kao na produženi dnevni boravak. Volio bih da postoji neki zajednički prostor kojim se može prošetati a da nema ceste i prometa u blizini. Dodao bih još neku malu kinodvoranu i izbrisao famozne interpolacije građene po principu 'bilo što - bilo gdje'«, zaključuje Silvio čijim se poslovnim izazovima i osobnim uspjesima posebno veselim.

RUBRIKA ILI-ILI

☒ Trešnja	ili ☐ Jabuka
☒ Jarun	ili ☐ Dom sportova
☐ Selska	ili ☒ Ozaljska
☐ kuća	ili ☒ stan
☒ predstava za djecu	ili ☒ igrani film

MALE METROPOLE
NA TLU TREŠNJEVKE

Trešnjevački kvartovi nude doživljaje koje lokalni stanovnici i gosti mogu usporediti s mnogim svjetskim lokacijama

Tekst: Vanja Radovanović

Foto: Vanja Radovanović

Trešnjevka je grad unutar grada, cjelina koja sadrži mnoštvo kvartova, mnoštvo malih »gradova« koji imaju svoje karakteristike, atmosferu, doživljaje, priče, svoju vlastitu dušu...

U tim svojim malim svjetovima, kvartovima, Trešnjevka nudi doživljaje koje i lokalni stanovnici i gosti mogu usporediti s mnogim drugim svjetskim lokacijama. Tako su i sami Trešnjevčani tijekom dvadesetih godina 20. stoljeća prepoznali Mali Pariz, četvrt skrivenih kutaka i kućica u kojima je carevala prostitucija, pa u tridesetima Mali London,

četvrt kućica u nizu s vrtovima i idiličnim parkom s bazenom, u šezdesetima Mali New York, niz od triju nebodera koji upada u oči sa svih kvartovskih strana svijeta. Nekako su u isto vrijeme vidjeli i Malu Rusiju, mjesta sjećanja na razdoblje uspjeha »Tesle« koja se preko ruskog tržišta uspjela do statusa visokoprofitabilne tvornice.

Mali Pariz, onakav kakav ga je opisao Dragutin Grgec u svojoj knjizi »Zanzibar u Zagrebu«, prikazuje Trešnjevku oko 1920. kao kvart ljudi s dna društvene ljestvice, radnika, siromaha, prostitutki, kvart prašnjavih ulica, zapuštenih kuća i zapu-

štenih ljudi, kvart u koji se ide samo ako se baš mora ili ako se nema kamo drugdje.

No, u samo 15 godina Trešnjevka je prevalila velik put od kvarta u kojem se živi samo ako se mora do kvarta u kojem se živi jer se tu živjeti želi, od besprizornog predgrađa do grada o kojem se u novinama piše u superlativima. Ako se želi ukazati na jednu stvar i jednu godinu koja je Trešnjevku preobrazila u nešto novo i poželjno, onda je to 1935. godina u kojoj je tramvaj Tratinskom i Ozaljskom ulicom povezo Trešnjevku s ostatkom grada. Te je godine počela i gradnja Naselja Prve hrvatske štedionice arhitekta Zdenka Strižića koji je svojim konceptom »vrtloga grada«, urednim nizovima kuća i središnjim parkom, prenio duh nekih dalekih zemalja i gradova u samo središte Trešnjevke. Tako je rođen Mali London u doba snažne ekspanzije Trešnjevke i cijeloga grada tijekom međuraća, u doba kad je prebrođena velika svjetska kriza i kad se još nisu naslućivale sjene velikog rata koji će tek doći.

Mali New York nastao je u vrlo sličnoj situaciji kao i Mali London, na valu optimizma i prosperiteta nakon rata – ali ovoga puta nakon Drugog svjetskog rata. Po uzoru na London Trešnjevka je rasla u širinu nizovima obiteljskih kućica i rasterom uredno položenih ulica, i to sve dok po uzoru na New York nije odjednom izrasla u visinu, dimenziju dotad viđenu u kvartu samo na primjeru dimnjaka munjare. A paralela s New Yorkom nije vidljiva samo na primjeru začudnih novostvorenih vertikalna, već i po brojnim doseljenicima koji su dolazili sa svih strana u SAD, ali i u tada brzorastući Zagreb. Tako su se

Mali London s terase nebodera Malog New Yorka

u tri »njujorška« nebodera Susedgradske ulice sagrađena 1966. i 1967. godine velikim dijelom uselili doseljenici vezani uz JNA po čijoj su narudžbi nastali mnogi od tih novih stanova.

I, sad dolazimo do Male Moskve koja je na trešnjevačko tlo sletjela u posve istom razdoblju (1967.), i to tek nekoliko desetaka metara od Malog New Yorka (!), k tome usred razdoblja hladnog rata! Tih šezdesetih godina 20. stoljeća, nakon Staljinove smrti, polako su se počeli zagrijevati odnosi između tadašnje Jugoslavije i tadašnjeg Sovjetskog Saveza – i to prvo na ekonomskom planu. Godine 1966. poduzeće »Nikola Tesla« dobilo je važan ugovor za opremanje moskovske telefonske centrale. To je bio početak velikih poslova koje je ta firma dobivala na sovjetskom i ruskom tržištu sve do početka 21. stoljeća. Ta je suradnja Trešnjevku učinila središtem iskazivanja naklonosti tadašnje države prema Sovjetskom Savezu. Centralni je trg Trešnjevke već potkraj pedesetih godina 20. stoljeća dobio ime Trg Oktobarske revolucije, 1967. Krapinska je ulica preimenovana u Moskovsku, a Nova cesta u Lenjingradsku.

Što je danas ostalo od tih »malih velegradova« rasijanih središtem Trešnjevke?

Mali se Pariz po gotovo svemu utopio u prevladavajuće betonsku sliku Trešnjevke, uz izuzetak Lukavečke ulice koja se i dandanas opire svim čarima urbanizacije. Ali, nad njom se nadvija sjena gigantске poslovne zgrade na lokaciji bivše konfekcije »Vesna« koja nagovještava skori kraj te uličice čim se, nagađamo, riješi njezin imovinsko-pravni status.

Mali je London i nadalje jedno od najugodnijih i najljepših trešnjevačkih naselja, jedna od lokacija koje autor ovoga teksta uvijek rado pokazuje svojim gostima koji zažele osjetiti duh Trešnjevke.

Mali New York nije se previše promijenio, zgrade su i nadalje tamo, neke obnovljene, neke nisu.

A Mala Moskva?

Ona je gotovo nestala iz trešnjevačke svakodnevice. Ericsson Nikola Tesla sad zarađuje radeći za neka druga tržišta, Lenjingradske, Moskovske i Trga Oktobarske revolucije jedva se itko sjeća. Jedino je Jurij Gagarin sa svojim lijepim šetalištem ostao prisutan u slici današnje Trešnjevke.

Glavni urednik
Veselko Leutar

Zamjenica glavnog urednika
Zorana Četković

Art-direktor
Trpimir Jeronim Ježić

Kolumnistica
Dubravka Miljković

Lektura
Ana Stipčić

Suradnici
Vesna Rems Dobrin, Tatjana Horvatić, Vanja Radovanović, Višnja Gašparin, Dinko Štimac

Fotografija na naslovnici
Vanja Radovanović

Nakladnik
Centar za kulturu Trešnjevka
Park Stara Trešnjevka 1
10 000 Zagreb
Časopis izlazi uz financijsku podršku Grada Zagreba i potporu vijeća gradskih četvrti Trešnjevka–sjever i Trešnjevka–jug

GRAD
ZAGREB

Za nakladnicu
Dorotea Šušak

Dinamika izlaženja
kvartalno

Telefon
01 30 27 411

Faks
01 30 24 247

E-adresa
glastresnjevke@cecate.hr

MB
3239632

Žiro-račun
ZABA
2360000-1101429565

Naklada
5000 primjeraka

ISSN
1846-503X

CE
KA
TE

Centar
za kulturu
Trešnjevka

www.cekate.hr